

**საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სტატისტიკის დეპარტამენტი
MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF GEORGIA
DEPARTMENT OF STATISTICS**

**საქართველო
GEORGIA**

**სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში
FOOD SECURITY SITUATION
TRENDS IN FIGURES**

სტატისტიკური ბიულეტენი
გამოშვება № 31
იანვარი, 2008 წ.

STATISTICAL BULLETIN
Issue No. 31
January, 2008

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება მომზადებულ იქნა საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ ევროკომისიის სასურსათო უზრუნველყოფის პროგრამის ფინანსური და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ტექნიკური დახმარებით. წარმოდგენილი მასალა, გამოყენებული განსაზღვრებები, მონაცემთა ინტერპრეტაცია და დასკვნები არ გულისხმობს, რომ ისინი გამოხატავს ევროკომისიის ან გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის პოზიციას.

This publication was prepared by the Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia with financial support from the **Food Security Programme of the European Commission** and technical support from the **Food and Agricultural Organization of the U.N.** The presentation of the material, designations employed, findings and interpretations do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the European Commission or Food and Agricultural Organization of the U. N.

საქართველოსა და მისი მხარეების რუკა
MAP OF GEORGIA WITH REGIONS

	ქ. თბილისის მერია Tbilisi Municipality		კახეთი Kakheti Region
	აფხაზეთის არ Abkhazia AR		მცხეთა-მთიანეთი Mtskheta-Mtianeti Region
	აჭარის არ Ajara AR		რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი Racha-Lechkhumi & Kvemo Svaneti Region
	გურია Guria Region		სამეგრელო-ზემო სვანეთი Samegrelo & Zemo Svaneti Region
	იმერეთი Imereti Region		სამცხე-ჯავახეთი Samtskhe-Javakheti Region
	ქვემო ქართლი Kvemo Kartli Region		შიდა ქართლი Shida Kartli Region

სარჩევი CONTENTS

პირობითი აღნიშვნები Abbreviations	4
წინასიტყვაობა Foreword	5
მთავარი ამ გამოშვებაში Main Points of the Issue	7
§1. სურსათის არსებობა Section 2. Food Availability	8
§2. სურსათის ფასები Section 2. Food Prices	11
დანართი: სტატისტიკური ცხრილები Annex: Statistical Tables	15
ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში (2002-2007) Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities (2002-2007)	15
ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი რაოდენობრივ გამოსახულებაში (2001-2007) Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms (2001-2007).....	16
ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში (2001-2007) Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms (2001-2007)	17

პირობითი აღნიშვნები

ეგს	ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სდ	სტატისტიკის დეპარტამენტი
სუო	სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია
სფი	სამომხმარებლო ფასების ინდექსი

ABBREVIATIONS

CPI	Consumer Price Index
DS	Department of Statistics
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FPI	Food Price Index
FSO	Food Security Observatory
MoED	Ministry of Economic Development of Georgia

წინასიტყვაობა

წინამდებარე გამოცემა წარმოადგენს სტატისტიკის დეპარტამენტთან არსებული სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის (სუო) ყოველკვარტალური ბიულეტენის “საქართველო. სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა. ტენდენციები ციფრებში” ოცდამეთერთმეტე გამოშვებას.

წელიწადში ბიულეტენის 5 გამოშვება გამოდის – 4 კვარტალური და 1 წლიური. კვარტალურ გამოშვებებში მკითხველს მიეწოდება სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული ოპერატიული ინფორმაცია, როგორიცაა სასოფლო სამეურნეო კულტურების წარმოება, მათი მდგომარეობა, პირუტყვის სულადობა, მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება და საგარეო ვაჭრობა, აგრეთვე სურსათის ფასები. წლიურ გამოშვებაში ზემოხსენებული ასპექტების გარდა შეუძლება სურსათის მისაწვდომობა და სურსათის გამოყენება, აგრეთვე სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლები.

წინამდებარე პუბლიკაცია ბიულეტენის კვარტალურ გამოშვებას წარმოადგენს. მასში ასახულია 2007 წლის IV კვარტალის მონაცემები. გამოშვება ძირითადი ტექსტისა და დანართისაგან შედგება. ძირითადი ტექსტის პირველ პარაგრაფში მიმოხილულია სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული საკითხები, ხოლო მეორეში – სურსათის ფასები. დანართის ცხრილებში მოყვანილია დაწერილებითი ინფორმაცია სურსათის ფასების შესახებ საქართველოსა და მის 5 დიდ ქალაქში, აგრეთვე სურსათის ექპორტისა და იმპორტის შესახებ როგორც რაოდენობრივ, ისე ღირებულებით გამოსახულებაში.

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება, ისევე როგორც წინა გამოშვებები, ხელმისაწვდომია ინტერნეტში შემდეგ მისამართზე:

[http: // www.statistics.ge/](http://www.statistics.ge/)

სამუშაო ჯგუფი იმედოვნებს, რომ მკითხველი აქტიურად გამოთქვამს თავის მოსაზრებებს ბიულეტენის შესახებ (საკონტაქტო მისამართები იხ. ბოლო გვერდზე). აგრეთვე ვიმედოვნებთ, რომ სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის ძალისხმევა ხელს შეუწყობს საქართველოს მოსახლეობის სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობის შემდგომ გაუმჯობესებას.

გიორგი კვინიკაძე,
სასურსათო უსაფრთხოების
ობსერვატორიის კოორდინატორი საქართველოში

FOREWORD

The presented publication is the thirty first issue of the quarterly bulletin of Food Security Observatory of Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia.

Five issues of the bulletin, 4 quarterly and 1 annual, are published annually. In the quarterly issues current information concerning food availability such as crop production, cropping situation, livestock numbers, animal production and external trade are presented along with food prices. In the annual issue, along with the above aspects, access to food and food utilization are covered as well as socio-economic indicators.

The present publication is a quarterly issue of the bulletin and reflects the data of IV quarter 2007. The issue consists of the main text and an Annex. In Section 1 of the main text, topics connected with food availability are considered, while in Section 2 food prices are reviewed. In the Annex tables, detailed information on IV quarter food prices in Georgia and 5 big cities are given as well on food exports and imports in both quantity and value terms.

The present issue of the bulletin, as well as the previous ones, are available in the Internet at the web-site:

[http: // www.statistics.ge/](http://www.statistics.ge/)

The working group hopes that the users will actively provide their comments about the bulletin (contact addresses are given on the last page). We also hope that our joint efforts will substantially contribute to improving food security of the population of Georgia.

Giorgi Kvinikadze,
FSO Coordinator in Georgia

მთავარი ამ გამოშვებაში:

სურსათის არსებობა

- **მეცხოველეობის პროდუქცია**

საქართველოში გავრცელებულმა ღორის დაავადებებმა 2007 წლის განმავლობაში ღორების მასობრივი დაცემა გამოიწვია და მნიშვნელოვნად (63 პროცენტით) შეამცირა ღორის სულადობა, რაც თავის მხრივ ხორცის წარმოების შემცირებაზე აისახა. სამაგიეროდ 2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით გაიზარდა რძისა და კვერცხის წარმოება.

- **საშემოდგომო ნათესები**

გრძელდება თავთავიანი კულტურების საშემოდგომო ნათესების კლების ტენდენცია, თუმცა კლების ტემპმა იკლო.

- **სურსათის იმპორტი და ექსპორტი**

წლის IV კვარტალში გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სასურსათო პროდუქციის ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში პრაქტიკულად არ შეცვლილა და მთლიანი ექსპორტის 18 პროცენტი შეადგინა. აღნიშნული პერიოდისათვის სასურსათო პროდუქციის იმპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში 27 პროცენტით გაიზარდა და მთლიანი იმპორტის 15 პროცენტი შეადგინა.

სურსათის ფასები

- **ფასების ინდექსები**

2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 11 პროცენტი შეადგინა. სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსის წლიური ზრდა 2007 წლის III კვარტალისათვის 14 პროცენტს უდრიდა.

- **ძირითადი ტენდენციები**

მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის ფასის ზრდასთან დაკავშირებით 2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით გაიზარდა პურის (33 პროცენტით) და პურის ფქვილის (32 პროცენტით) ფასები. 50 პროცენტით გაიზარდა სიმინდის ფქვილის ფასი. სასურსათო უსაფრთხოების თვალსაზრისით დადებითი მომენტი კვერცხის (19 პროცენტით), ლობიოს (12 პროცენტით), კარტოფილის (7 პროცენტით), შაქრის (4 პროცენტით) და ყველა სახეობის ხორცის (ქათმის ხორცის – 4 პროცენტით, ღორისა და საქონლის ხორცის – 2 პროცენტით) ფასების კლება.

MAIN POINTS OF THE ISSUE

Food Availability

- **Animal production**

Pig diseases spread in Georgia led to extensive loss of pigs and significantly (by 63 percent) reduced their number during 2007, which in its turn reflected in reduction of meat production. On the other hand, milk and eggs production has increased in IV quarter 2007, as compared to the corresponding period of 2008.

- **Winter crop sown areas**

The decreasing trend of winter crop sown area still holds on. However, the decrease rate has fallen.

- **Food imports and exports**

In IV quarter 2007, as compared with the corresponding period of the previous year, food exports in value terms have not practically changed and accounted for 18 percent of the total exports. Food imports in value terms for this period have increased by 27 percent and made 15 percent of the total imports.

Food prices

- **Price indices**

In IV quarter 2007, as compared with the corresponding period of the previous year, CPI grew by 11 percent. The Annual growth of the index of food and soft drinks in IV quarter 2007 equaled 14 percent.

- **Main trends** - Due to wheat price increase at world markets, in IV quarter 2007 as compared with the corresponding period of the previous year, bread price increased by 33 percent and wheat flour price by 32 percent. The maize flour price increased by 50 percent. There was recorded a price decrease of egg (by 19 percent), haricot beans (by 12 percent), potato (by 7 percent), sugar (by 4 percent) and all types of meat (poultry meat by 4 percent, pork and beef by 2 percent), which is a positive feature from the food security point of view

§1. სურსათის არსებობა

1.1 მეცხოველეობის პროდუქცია

წინასწარი მონაცემებით, 2008 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით წინა წლის 1 იანვართან შედარებით საქართველოში პირუტყვის სულადობის შემცირება აღინიშნა (იხ. **1.1 ცხრილი**). 2007 წელს ქვეყანაში გავრცელებულმა ღორის დაავადებებმა ღორის მასობრივი დაცემა გამოიწვია, რის შედეგადაც 2007 წლის განმავლობაში ღორის სულადობის წლიურმა კლებამ 63 პროცენტი შეადგინა და პოსტსაბჭოთა საქართველოს ისტორიაში ყველაზე დაბალ ნიშნულს მიაღწია. შემცირდა მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობაც. ერთის მხრივ, ეს გვაღვიანა 2006 წლის გარკვეული გამოძახილია (2007 წლის დასაწყისში პირუტყვის საკვების ნაკლებობის გამო საქონლის იძულებითი დაკვლა). მეორეს მხრივ, საქონლის დაკვლის ზრდა ღორის მასობრივმა დაცემამ და მასთან დაკავშირებულმა ღორის ზორცის წარმოების შემცირებამაც გამოიწვია. უმნიშვნელოდ (1.5 პროცენტით) შემცირდა ცხვრისა და თხის სულადობა. აღსანიშნავია ფრინველის სულადობის მნიშვნელოვანი (19 პროცენტით) წლიური ზრდა, რაც ფრინველის გრიპის მიერ მიყენებული ღარტყმის შემდეგ მეცხოველეობის ამ დარგის აღმავლობაზე მიუთითებს.

2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით შემცირდა ზორცის წარმოება (19 პროცენტით) და გაიზარდა რძისა და კვერცხის წარმოება (შესაბამისად 8 და 6 პროცენტით, იხ. **1.2 ცხრილი**). ზორცის წარმოების შემცირებაში უდიდესი წილი ღორის ზორცის წარმოების შემცირებაზე მოდის, რაც ღორის მასობრივი დაცემითაა გამოწვეული. კვერცხის წარმოების ზრდა ბუნებრივი შედეგია ფრინველის სულადობის ზრდისა. რაც შეეხება რძის წარმოების ზრდას ფურების სულადობის შემცირების მიუხედავად, ეს წველადობის ზრდასთანაა დაკავშირებული: 2006 წელი გვალვის გამო მეტად არახელსაყრელი იყო მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის წველადობისათვის, ხოლო 2007 წელი ამ მხრივ ნორმალური იყო.

SECTION 1. FOOD AVAILABILITY

1.1 Animal Production

According to preliminary data, livestock (except poultry) numbers have decreased in Georgia from January 1, 2007 to January 1, 2008 (see **Table 1.1**). Pig diseases spread in Georgia in 2007 led to extensive loss of pigs resulting in 63 percent annual fall in the pigs number to the lowest in Post-Soviet history of Georgia level. The number of cattle also decreased. On the one hand, this was a certain echo of the droughty year 2006 (forced slaughter of cattle at the beginning of 2007 due to lack of feed). On the other hand, increase in cattle slaughtering was also caused by reduction of pig meat production due to pig diseases and the ensuing significant pig losses. The number of sheep and goats has insignificantly (by 1.5 percent) decreased. A significant (by 19 percent) increase of the poultry number should be noted which indicates to recovering of this sphere of animal husbandry after the avian flu attack.

ცხრილი 1.1. პირუტყვის სულადობა 1 იანვრის მდგომარეობით (ათასი სული) Table 1.1. Livestock Numbers as of 1 January1 (000)								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	
მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი	1180	1216	1243	1251	1260	1164	1129	Cattle
მათ შორის ფური	678	705	728	736	740	681	571	Of which dairy cows
ღორი	445	446	474	484	455	343	127	Pigs
ცხვარი და თხა	659	700	722	805	815	789	777	Sheep and Goats
ფრინველი (ათასი ფრთა)	8496	8905	9201	9836	7482	5332	6337	Poultry (000 heads)

* წინასწარი მონაცემები

*) Preliminary data

ცხრილი 1.2. მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება (ათასი ტონა) Table 1.2. Animal Production (000 tons)								
IV კვარტალი	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	IV quarter
ზორცი (დაკლული წონით, ათასი ტონა)	37	37	37	38	38	32	26	Meat (in slaughtered weight, 000 tons)
რძე (ათასი ტონა)	115	93	95	98	98	93	100	Milk (000 tons)
კვერცხი (მილიონი ცალი)	54	54	88	121	109	84	89	Eggs (000 000 pieces)

* წინასწარი მონაცემები

*) Preliminary data

In IV quarter 2007, as compared to the corresponding period of the previous year, meat production has decreased (by 19 percent), while milk and eggs production has increased, by 8 and 6 percent, respectively (see **Table 1.2**). Reduction in meat production is mostly due to the fall in pig meat production caused by extensive loss of pigs. Increase in eggs production is naturally connected with increase in the poultry number. As to increase of milk production in spite of decrease of the dairy cows number, it is connected with increase of milk yield: the year 2006 was very unfavorable for milk yield of cattle due to the drought, while the year 2007 was quite normal.

1.2 Winter crop sown areas.

Chart 1.1 shows the dynamics of winter crop sown area in 2001-2007.

Unfortunately, the decreasing trend of winter crop sown areas has continued in 2007, although it should be noted that the decrease rate has fallen. This

1.2 საშემოდგომო ნათესები

1.1. დიაგრამა გვიჩვენებს 2001-2007 წლებში საშემოდგომო ნათესი ფართობის დინამიკას საქართველოში. სამწუხაროდ, 2007 წელს კვლავ გაგრძელდა არასახარბიელო ტენდენცია, რაც საშემოდგომო ნათესი ფართობის კლებაში გამოიხატება, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ კლების ტემპი შემცირდა. კლების ტემპის შემცირება სავარაუდოდ მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის ფასის ზრდასთანაა დაკავშირებული, თუმცა, როგორც ჩანს, ამ ფაქტორს ჯერ არ დაუწყია მთელი ძალით მოქმედება. უნდა ვიმედოვნოთ, რომ ეს ფაქტორი მთავრობის ხელშეწყობასთან ერთად მომავალში შეაჩერებს თავთავიანი კულტურების ნათესი ფართობის კლების ტენდენციას.

1.3 სურსათის იმპორტი და ექსპორტი

2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის IV კვარტალთან შედარებით ქვეყნის მთლიანი ექსპორტი ნომინალურ ღირებულებით გამოსახულებაში 27 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ნომინალური ღირებულება ფაქტიურად არ შეცვლილა, რის გამოც მისი წილი მთლიან ექსპორტში 21 პროცენტით შემცირდა და 18 პროცენტი შეადგინა (იხ. **1.3 ცხრილი**). 2006 წელს რუსეთის ფედერაციის მთავრობის მიერ ზოგიერთ ქართულ პროდუქტზე (ხილი, მინერალური წყლები, ღვინო) დაწესებულმა ეკონომიკურმა ემბარგომ მნიშვნელოვნად შეამცირა საქართველოდან ამ პროდუქტების ექსპორტის მოცულობა. ამ ფონზე აღსანიშნავია, რომ 2007 წლის IV კვარტალში 2006 წლის IV კვარტალთან შედარებით 87 პროცენტით გაიზარდა მინერალური წყლების ექსპორტის მოცულობა, 117 პროცენტით გაიზარდა ღვინის ექსპორტის მოცულობა, ხოლო ხილის ექსპორტის მოცულობა 173 პროცენტით გაიზარდა და უკანასკნელი წლების IV კვარტალების მდგომარეობით ყველაზე მაღალ მაჩვენებელს (51.8 ათასი ტონა) მიაღწია (იხ. **1.2 დიაგრამა**).

რაც შეეხება იმპორტს, 2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან

presumably is connected with the increase of wheat price at the international market. However, it seems that this factor has not started as yet to work at full potential. It may be presumed that this factor, along with support of the Government, will stop the decreasing trend of sown areas of wheat and barley.

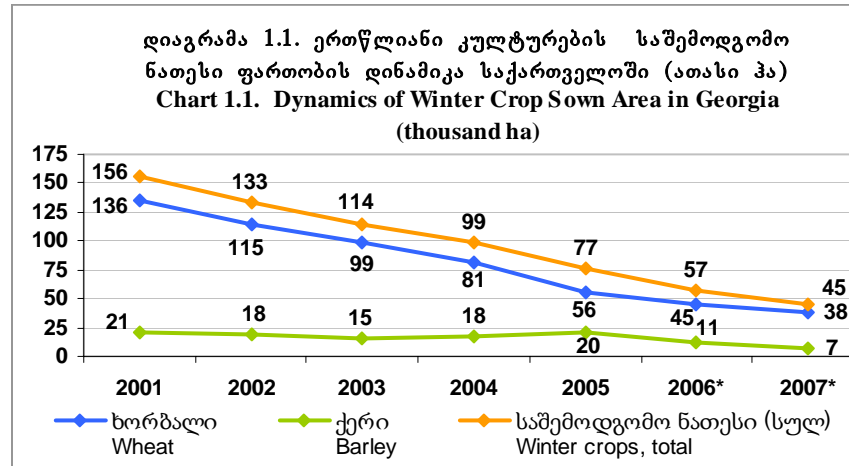
1.3 Food imports and exports.

In IV quarter 2007, as compared to the IV quarter of the previous year, the total export of the country in nominal value terms increased by 27 percent, while the nominal value of food exports practically has not changed. As a result, the share of food exports in the total exports decreased by 21 percent and in IV quarter 2007 equaled 18 percent (see **Table 1.3**). The embargo placed by government of Russian Federation in 2006 on some Georgian food products (fruit, mineral waters, wine) significantly reduced the volume of exports of these products from Georgia. Against this background, it should be noted that in IV quarter 20-07, as compared to IV quarter 2006, the volume of mineral waters export increase by 87 percent, the volume of wine export increased by 117 percent, while the volume of fruit export increased by 173 percent and achieved the highest level for IV quarters of last years (see **Chart 1.2**)

As to imports, in IV quarter of 2007, as compared with the corresponding period of 2006, the nominal value of food imports grew by 27 percent (see **Chart 1.3**) which was less than the growth of the total imports (54 percent). Accordingly, its share in the total imports decreased by 18 percent and in IV quarter 2007 amounted to 15 percent.

Chart 1.4 represents the distribution of the value of food import in Georgia in IV quarter 2007

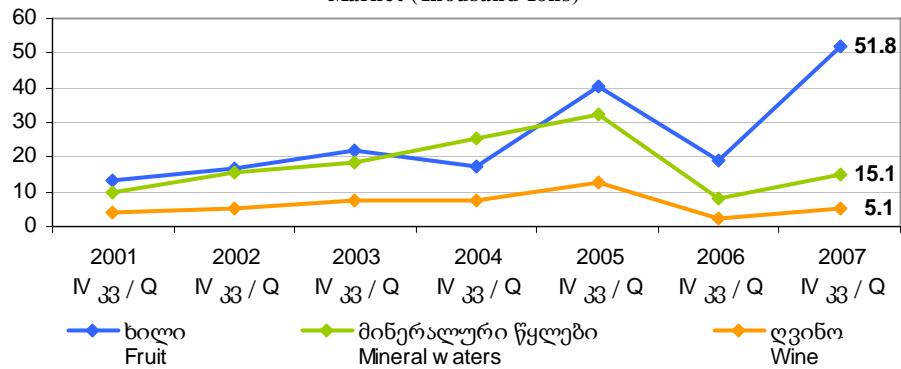
Detailed information on most important components of food imports and exports in IV quarters of 2001-2007 in both value and quantity terms may be found in **Annex Tables A2 and A3**

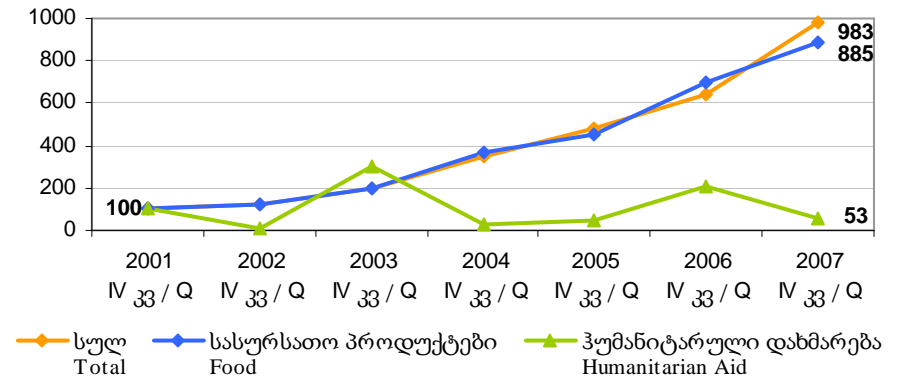
ცხრილი 1.3. სურსათის ექსპორტი და იმპორტი საქართველოში, IV კვარტალები
Table 1.3. Food Export and Import in Georgia, IV quarters

1.3.ა. სურსათის ექსპორტ-იმპორტი, მლნ აშშ დოლარი 1.3.a. Export and Import of Food, in 000 000 USD								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ექსპორტი	7.9	16.1	27.5	33.0	62.2	64.9	64.9	Export
იმპორტი	28.7	34.6	57.2	105.6	128.8	200.6	254.0	Import
1.3.ბ. სურსათის წილი მთლიან ექსპორტ-იმპორტში, % 1.3.b. Share of Food in Total Export and Import, %								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ექსპორტში	12.1	16.0	19.8	17.0	23.2	22.6	17.7	In export
იმპორტში	16.8	16.0	17.2	17.9	15.7	18.4	15.2	In import

დიაგრამა 1.2. რუსეთის ბაზარზე აკრძალული ქართული პროდუქციის ექსპორტი (ათასი ტონა)
Chart 1.2. Export of Georgian Production Forbidden at the Russian Market (Thousand Tons)

დიაგრამა 1.3. იმპორტის ნომინალური ღირებულების დინამიკა, 2001 წლის IV კვ = 100
Chart 1.3. Dynamics of Nominal Value of Import, IV Q 2001=100

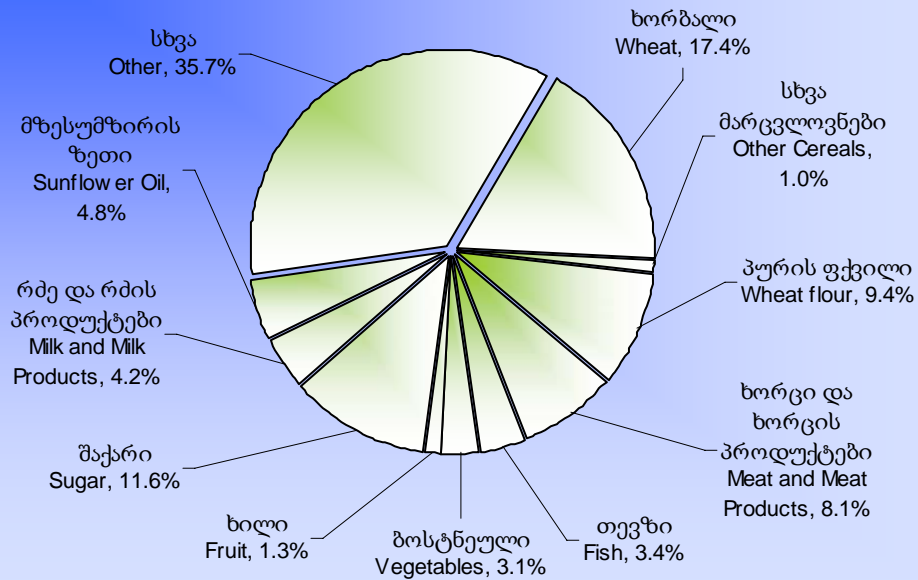

შედარებით სასურსათო პროდუქციის იმპორტი ნომინალურ ღირებულებით გამოსახულებაში 27 პროცენტით გაიზარდა (იხ 1.3 დიაგრამა), რაც ჩამოუვარდებოდა მთლიანი იმპორტის ზრდას (54 პროცენტი). ამან მთლიან იმპორტში სურსათის წილის 18 პროცენტით შემცირება გამოიწვია და 2007 წლის IV კვარტალში მან 15 პროცენტი შეადგინა.

1.4 დიაგრამა ასახავს 2007 წლის IV კვარტალში საქართველოში იმპორტირებული სასურსათო პროდუქტების განაწილებას ღირებულების მიხედვით.

დაწვრილებითი მონაცემები სასურსათო პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის მნიშვნელოვანი კომპონენტების შესახებ რაოდენობრივ და ღირებულებით გამოსახულებაში 2001-2007 წლების IV კვარტალებისათვის დანართის დ2 და დ3 ცხრილებშია მოყვანილი.

დიაგრამა 1.4. სასურსათის იმპორტის ღირებულების განაწილება (2007 წლის IV კვ)
Chart 1.4. Distribution of Value of Food Import (IV Q 2007)

§2. სურსათის ფასები

2.1. ნომინალური ფასები.

2.1 დიაგრამა ასახავს 2007 წლის IV კვარტალში ძირითადი საკვები პროდუქტების სამომხმარებლო ფასების ცვლილებას 2006 წლის IV კვარტალთან მიმართებაში. სასურსათო უსაფრთხოების თვალსაზრისით აშკარად უარყოფითი ფაქტორია პურისა და პურის ფქვილის ფასების მნიშვნელოვანი ზრდა (შესაბამისად 33 და 32 პროცენტით), რაც მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის გაძვირებითაა განპირობებული. წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 2007 წლის IV კვარტალში მნიშვნელოვნად (50 პროცენტით) გაიზარდა სიმინდის ფქვილის ფასიც, თუმცა ეს მაინც გაცილებით ნაკლებია, ვიდრე III კვარტალის ანალოგიური მაჩვენებელი (88 პროცენტი), რაც იმით აიხსნება, რომ 2007 წლის სიმინდის მოსავალმა გარკვეულად შეარბილა 2006 წლის წლის მცირე მოსავლით შექმნილი დეფიციტი.

2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით ხორცის ფასები შემცირდა (ქათმის ხორცისა – 4 პროცენტით, ხოლო საქონლისა და ღორის ხორცისა – 2 პროცენტით), რაც ანალოგიურია III კვარტალის ტენდენციისა, თუმცა უფრო სუსტად არის გამოხატული (იხ. **ბიულეტენის 30-ე გამოშვება**). ხორცის ფასების კლების ტენდენცია საკვებით ბუნებრივია – ფრინველის გრიპის გავრცელების საფრთხემ ყველა სახეობის ხორცის ფასის მკვეთრი ზრდა გამოიწვია, ხოლო ამ საფრთხის აღმოფხვრასთან დაკავშირებით ფასები შემცირდა. თუმცა მთლიანობაში ხორცის ფასების ღონე მაინც 2005 წლის ნიშნულზე მაღლაა (იხ. **2.3 დიაგრამა**).

კვერცხის ფასის 19 პროცენტიანი კლება (რამაც იგი საკმაოდ დაუახლოვა 2005 წლის ღონეს) ფრინველის გრიპის გავრცელების საფრთხის ლიკვიდაციასთანაა დაკავშირებული. აღსანიშნავია რძის ფასის უფრო სწრაფი ზრდა ყველის ფასთან შედარებით (37 პროცენტი 9 პროცენტის წინააღმდეგ), რამაც გარკვეულწილად დაახლოვა ამ ორი პროდუქტის ფასების ინდექსები, რომელთა შორისაც მნიშვნელოვანი განსხვავება აღინიშნებოდა (იხ. **2.4 დიაგრამა**).

SECTION 2. FOOD PRICES

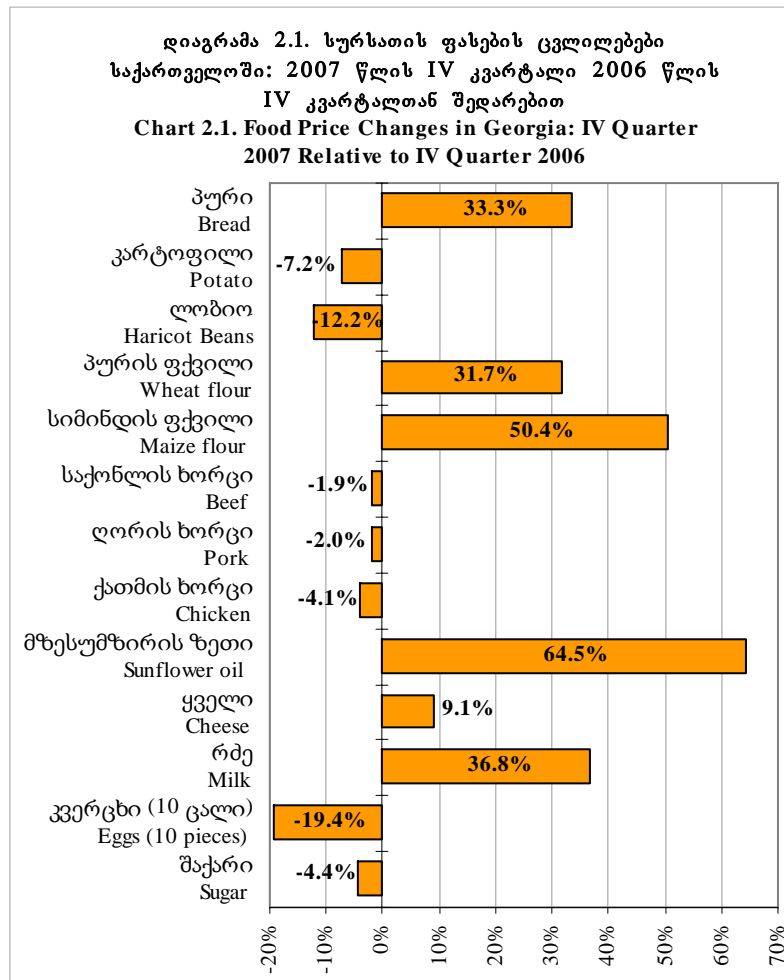
2.1. Nominal Prices.

Chart 2.1 represents the consumer price changes of staple foodstuff in IV quarter 2007 as compared to IV quarter 2006. The considerable increase of the bread and wheat flour prices (by 33 and 32 percent respectively) is a clearly negative factor from the food security point of view. This is due to the increase of wheat price at world markets. The price of maize flour has also considerably increased (by 50 percent) in IV quarter 2007 as compared to the analogous period of the previous year; however, this is far below the analogous indicator of III quarter (88 percent) which is due to the fact that the harvest of 2007 has somewhat abated the shortage created by the poor harvest of 2006.

In IV quarter 2007 meat prices have decreased (by 4 percent for poultry meat and by 2 percent for beef and pork), which repeats the trends of III quarter, although at a smaller extent (see **Issue 30 of the bulletin**). The decrease of meat prices is quite natural – the danger of the avian flu caused price increase of all types of meat, so after this danger has been eliminated the prices went down. However, on the whole, the overall level of meat prices is above that of 2005 (see **Chart 2.3**).

The 19 percent decrease of the egg price (which brought it quite close to the level of 2005) is also connected with liquidation of the danger of the avian flu. The quicker increase of the milk price versus the cheese price should be mentioned; this brought closer the price indices of these two products which were quite apart (see **Chart 2.4**).

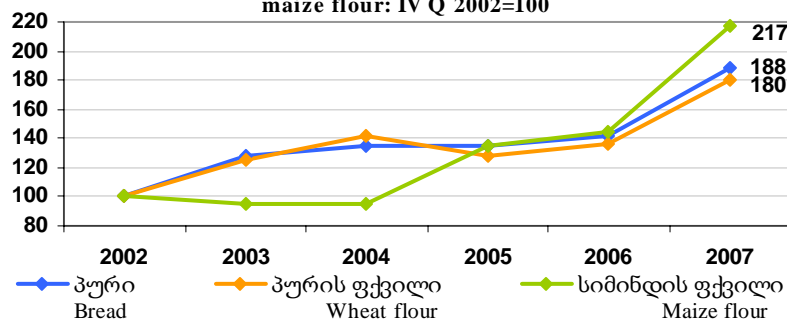
The price of sunflower oil increased by 65 percent while the price of sugar decreased by 4 percent, which reflects the strong dependence of prices of those products on international market prices – about half the sugar and four fifths of the vegetable oils

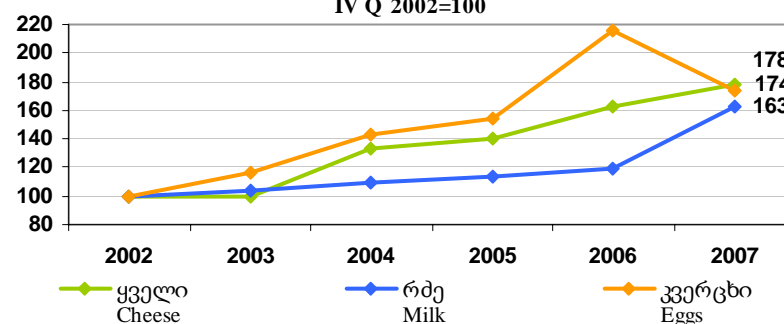
გაიზარდა მზესუმზირის ზეთისა (65 პროცენტით) და შემცირდა შაქრის (4 პროცენტით) ფასები, რაც ამ პროდუქტების ფასების საერთაშორისო ბაზრის ფასებზე ძლიერი დამოკიდებულების ანარეკლია – საქართველოში მოხმარებული შაქრის დაახლოებით ნახევარი და მცენარეული ზეთის დაახლოებით ოთხი მეხუთედი იმპორტირებულია. შემცირდა ლობიოს ფასი (12 პროცენტით), რაც სავარაუდოდ 2006 წელთან შედარებით 2007 წლის უკეთეს მოსავალს უნდა მიეწეროს. ასევე უკეთესი მოსავლითაა გამოწვეული კარტოფილის ფასის 7 პროცენტიანი კლება. სამწუხაროდ უნდა აღინიშნოს, რომ როგორც ლობიოს, ისე კარტოფილის შემთხვევაში 2005 წლის ფასების დონემდე ჯერ საკმაოდ შორია (იხ. 2.5 დიაგრამა).

უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია IV კვარტალის ფასების შესახებ დინამიკაში, რომელიც საქართველოს გარდა მის 5 დიდ ქალაქსაც – თბილისს, ქუთაისს, ბათუმს, გორსა და თელავს – მოიცავს, **დანართის დ1 ცხრილში** არის წარმოდგენილი.

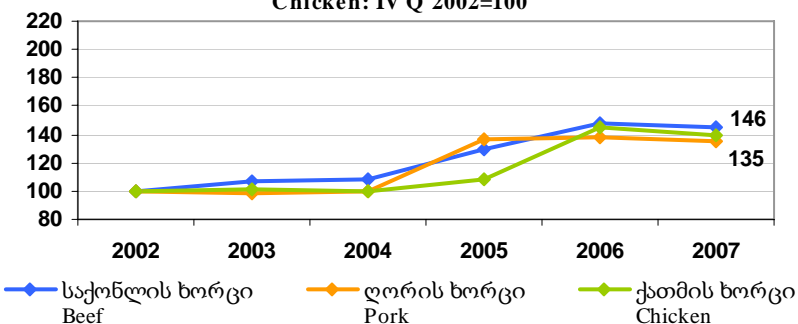
დიაგრამა 2.2. პურის, პურისა და სიმინდის ფქვილის IV კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის IV კვ.=100
Chart 2.2. Dynamics of IV quarter Prices of Bread, Wheat and maize flour: IV Q 2002=100

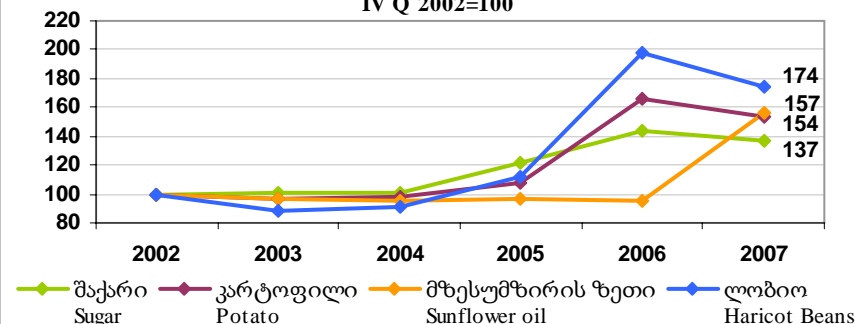
დიაგრამა 2.4. ცხოველური წამოშობის საკვები პროდუქტების IV კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის IV კვ.=100
Chart 2.4. Dynamics of IV quarter Prices of Animal Foodstuff: IV Q 2002=100

დიაგრამა 2.3. საქონლის, ღორის და ქათმის ხორცის IV კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის IV კვ.=100
Chart 2.3. Dynamics of IV quarter Prices of Beef, Pork and Chicken: IV Q 2002=100

დიაგრამა 2.5. მცენარეული წამოშობის საკვები პროდუქტების IV კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის IV კვ.=100
Chart 2.5. Dynamics of IV quarter Prices of Vegetable Foodstuff: IV Q 2002=100

consumed in Georgia are imported. The price of haricot beans decreased by 12 percent, which presumably may be attributed to a better harvest in 2007 as compared to 2006. The 7 percent price decrease of potato is also due to the better harvest. Unfortunately it should be noted that for both haricot beans and potato the price level of 2005 is still far below (see **Chart 2.5**).

More detailed information on IV quarter prices in dynamics covering along with Georgia its 5 big cities (Tbilisi, Kutaisi, Batumi, Gori and Telavi) can be found in **Annex Table A1**.

2.2 სურსათის ფასები ფასების საერთო დონესთან მიმართებაში.

2007 წლის IV კვარტალში 2006 წლის IV კვარტალთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 11 პროცენტი შეადგინა (იხ. ცხრილი 2.1). კვლავ მაღალია იმ სასურსათო პროდუქტების წილი სასურსათო კალათაში, რომელთა ფასების ზრდამ 2007 წლის IV კვარტალში გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ფასების საერთო დონის ზრდას გადააჭარბა. შესაბამისად აღნიშნული პერიოდისათვის სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსის ზრდამ გადააჭარბა სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდას და 14 პროცენტი შეადგინა.

2.3. სურსათის ფასები საქართველოს 5 ქალაქში

2.6 და 2.7 დიაგრამები თვალსაჩინოდ ასახავს 2006 წლის IV კვარტალის მონაცემებით საქართველოს 5 ქალაქში საკვები პროდუქტების ფასების საქართველოს საშუალო მაჩვენებლებთან შედარებით.

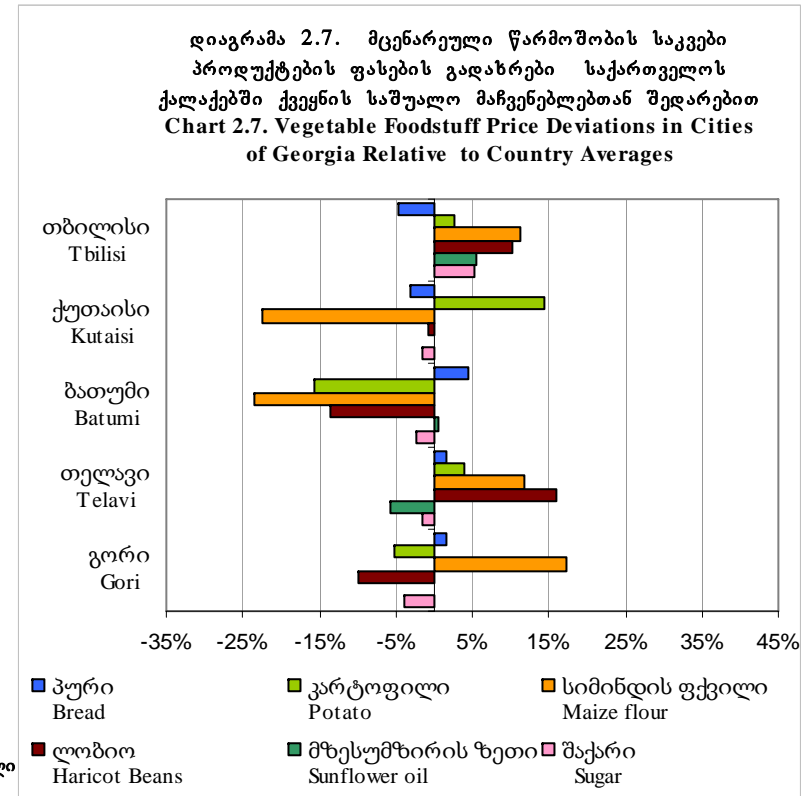
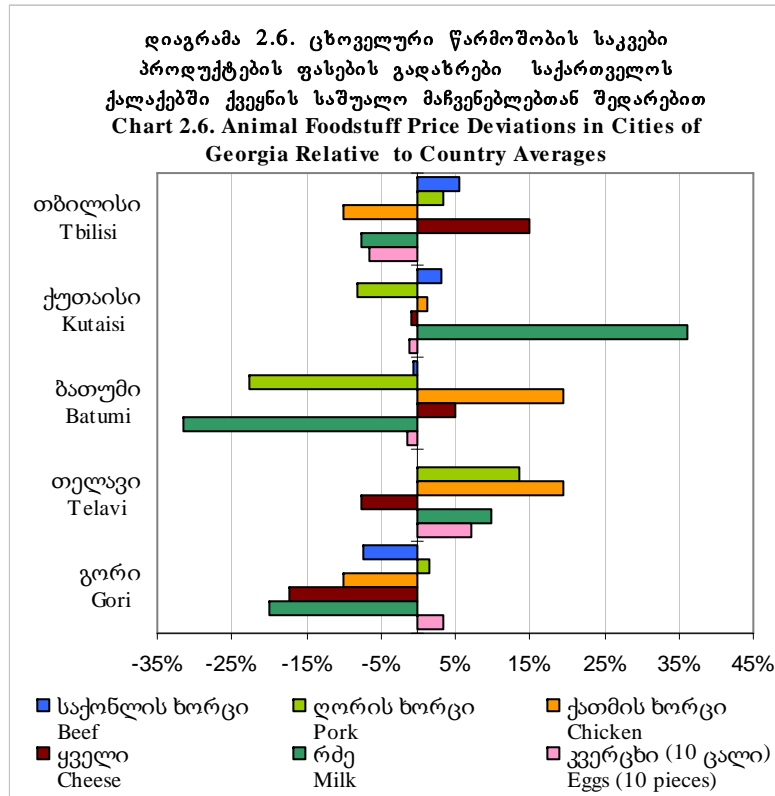
2.2. Food Prices Relative to Overall Price Level.

In IV quarter 2007, as compared with IV quarter 2006, the CPI grew by 11 percent (see Table 2.1). The foodstuffs whose price increase in IV quarter 2007 as compared to IV quarter 2006 was higher than the overall inflation rate make a considerable share of the food basket. Accordingly, the increase rate of the index of food and soft drinks was higher than that of CPI and equaled 14 percent.

ცხრილი 2.1. სამომხმარებლო და სურსათის ფასების ინდექსები Table 2.1. CPI and FPI							
IV კვარტალი	2002	2003	2004	2005	2006	2007	IV quarter
სფი (1998 წელი = 100)	138	147	156	168	184	205	CPI (1998 = 100)
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი, სასმელები და თამბაქო, 1998 წელი = 100)	139	152	168	185	205	232	FPI (Food, beverages and tobacco, 1998 = 100)
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები, 1998 წელი = 100)	137	152	165	175	202	231	FPI (Food and soft drinks, 1998 = 100)

2.3. Food Prices in 5 Big Cities of Georgia

Charts 2.6 and 2.7, based on IV quarter 2007 data, illustrate food price deviations from country averages in 5 big cities of Georgia.

2007 წლის IV კვარტალი
IV Quarter, 2007

დანართი: სტატისტიკური ცხრილები

Annex: Statistical Tables

ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში

ლარი/კგX100, საცალო ფასები

Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities

GEL/kgX100, retail prices

	საქართველო						Georgia						თბილისი						Tbilisi					
პროდუქტი	IV კვარტალი			IV quarter			IV კვარტალი			IV quarter			Food Item											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007												
პური	70	90	95	95	99	132	81	93	97	95	95	126	Bread											
კარტოფილი	50	48	49	54	83	77	48	57	58	58	92	79	Potatoes											
ლობიო	174	153	158	195	344	302	150	160	169	226	380	333	Haricot Beans											
პურის ფქვილი	76	96	108	97	104	137	89	106	114	108	110	140	Wheat flour											
სიმინდის ფქვილი	82	78	79	111	119	179	87	86	91	137	140	199	Maize flour											
ძროხის ზორცი	467	500	505	603	692	679	483	513	553	647	729	717	Beef											
ღორის ზორცი	512	504	514	699	704	690	561	560	547	750	744	713	Pork											
ქათმის ზორცი	482	491	480	521	699	670	468	474	489	515	657	603	Chicken											
მზესუმზირის ზეთი	254	245	243	246	242	398	255	259	257	261	240	420	Sunflower oil											
ყველი	345	346	458	485	563	614	355	383	502	535	626	705	Cheese											
რძე	105	108	114	119	125	171	127	133	147	163	132	158	Milk											
კვერცხი (10ც)	156	181	223	240	335	270	171	186	226	243	315	252	Eggs (10pieces)											
შაქარი	95	95	95	115	136	130	102	97	104	124	153	137	Sugar											

	ქუთაისი						Kutaisi ბათუმი						Batumi			
პროდუქტი	IV კვარტალი			IV quarter			IV კვარტალი			IV quarter			Food Item			
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007				
პური	65	83	84	84	89	128	71	92	96	96	105	138	Bread			
კარტოფილი	51	47	43	52	78	88	49	44	46	55	76	65	Potatoes			
ლობიო	208	156	140	145	326	300	184	144	156	219	321	261	Haricot Beans			
პურის ფქვილი	73	98	107	104	105	139	70	84	95	84	93	125	Wheat flour			
სიმინდის ფქვილი	72	55	65	78	101	139	84	84	76	101	86	137	Maize flour			
ძროხის ზორცი	400	500	500	633	692	700	470	499	453	557	688	675	Beef			
ღორის ზორცი	450	450	450	633	617	633	443	495	483	637	678	533	Pork			
ქათმის ზორცი	450	450	467	475	683	678	570	538	454	444	806	800	Chicken			
მზესუმზირის ზეთი	258	258	230	234	253	398	260	228	234	227	221	400	Sunflower oil			
ყველი	345	387	435	464	529	608	358	429	473	520	593	645	Cheese			
რძე	100	100	100	107	140	233	101	100	100	100	100	117	Milk			
კვერცხი (10ც)	150	171	208	223	350	267	178	193	239	263	348	266	Eggs (10 pieces)			
შაქარი	92	95	93	114	132	128	90	96	92	111	130	127	Sugar			

პროდუქტი	თელავი						Telavi გორი						Gori						Food Item
	IV კვარტალი			IV quarter			IV კვარტალი			IV quarter									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007							
პური	63	84	100	100	100	134	60	96	97	97	100	134	Bread						
კარტოფილი	49	50	49	55	85	80	55	45	47	45	83	73	Potatoes						
ლობიო	158	160	178	188	333	350	160	137	142	174	336	272	Haricot Beans						
პურის ფქვილი	70	82	96	92	101	133	77	106	140	100	111	144	Wheat flour						
სიმინდის ფქვილი	85	80	78	98	139	200	93	100	100	150	130	210	Maize flour						
ძროხის ზორცი	483	494	517	600	678	678	525	475	492	550	636	630	Beef						
ღორის ზორცი	533	500	575	783	711	783	625	500	567	733	744	700	Pork						
ქათმის ზორცი	423	517	515	652	810	800	416	432	447	516	593	603	Chicken						
მზესუმზირის ზეთი	260	242	258	271	253	375	220	220	230	243	243	398	Sunflower oil						
ყველი	313	325	375	408	467	567	300	350	425	392	470	508	Cheese						
რძე	72	83	100	100	133	188	93	100	98	107	114	137	Milk						
კვერცხი (10ც)	160	180	233	243	338	289	107	173	207	224	331	279	Eggs (10 pieces)						
შაქარი	88	93	88	110	134	128	100	96	93	113	137	125	Sugar						

**ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
რაოდენობრივ გამოსახულებებში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

**Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms
(Most Important Components)**

იმპორტი (ათასი ტონა) Imports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	IV კვარტალი				IV quarter			Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	25.7	26.1	78.0	99.9	108.0	175.5	158.6	Wheat
პურის ფქვილი	28.6	7.3	23.9	75.1	52.7	32.9	64.2	Wheat flour
კარტოფილი	3.7	2.6	2.5	0.5	0.2	20.9	1.3	Potato
ბრინჯი	0.1	0.2	0.3	0.5	2.9	1.7	4.7	Rice
შაქარი	27.9	75.5	82.5	62.7	105.9	43.9	88.3	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	0.6	1.9	2.0	1.5	1.9	4.0	4.3	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	1.9	5.7	6.0	4.7	3.1	5.8	8.7	Poultry
თევზი (დაკონსერვებულის ჩათვლით)	0.5	0.7	1.2	2.3	3.3	4.4	6.1	Fish (including canned)
შუესქლებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.1	0.1	0.3	0.7	0.6	0.9	0.6	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქლებული რძე, რძის ფხვნილი	0.1	0.1	0.3	3.5	2.8	2.3	1.9	Concentrated milk, milk powder
კარაჭი	0.1	0.4	0.9	1.4	1.3	1.4	0.3	Butter
კვერცხი (მილიონი ცალი)	29.4	16.7	26.1	46.6	19.5	25.7	4.6	Eggs (000 000 pieces)
მცენარეული ზეთი	2.0	2.1	2.5	6.7	9.0	8.5	9.5	Vegetable oil
მარგარინი	2.2	2.2	2.4	3.8	3.9	4.4	4.4	Margarine
ბოსტნეული	5.6	6.1	4.0	5.1	6.7	38.0	12.9	Vegetables
ხილი	2.7	3.8	3.1	5.5	3.7	8.0	3.7	Fruit

ექსპორტი (ათასი ტონა) Exports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	IV კვარტალი				IV quarter			Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	7.3	21.0	14.6	22.8	9.7	6.3	3.1	Wheat
შაქარი	2.9	10.5	25.7	23.6	19.7	10.6	16.9	Sugar
მცენარეული ზეთი	-	-	0.2	0.3	0.1	0.1	1.0	Vegetable oil
ბოსტნეული	0.2	0.3	0.0	0.1	0.4	0.6	0.5	Vegetables
ხილი	13.1	16.7	22.1	17.4	40.6	19.0	51.8	Fruit
მინერალური წყლები (მლნ. ლიტრი)	9.8	15.4	18.3	25.2	32.3	8.1	15.1	Mineral waters (000 000 litres)
უალკოჰოლო სასმელები (მლნ. ლიტრი)	2.2	3.2	11.4	10.8	15.2	17.3	7.2	Soft drinks (000 000 litres)
ღვინო (მლნ. ლიტრი)	4.2	5.2	7.5	7.7	12.6	2.3	5.1	Wine (000 000 litres)
სპირტიანი სასმელები (მლნ. ლიტრი)	1.0	0.8	1.2	1.6	2.1	2.0	8.7	Spirits (000 000 litres)

ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
ღირებულებით გამოსახულებაში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)

Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms
(Most Important Components)

იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)
Imports (000 000 USD)

პროდუქტი	IV კვარტალი							Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	3.2	2.7	14.6	16.4	14.8	34.5	49.8	Wheat
პურის ფქვილი	6.2	1.2	4.1	16.2	13.1	8.9	27.0	Wheat flour
კარტოფილი	0.3	0.3	0.4	0.1	0.1	3.7	0.3	Potato
ბრინჯი	0.0	0.0	0.1	0.1	0.7	0.5	2.4	Rice
შაქარი	6.0	13.1	14.6	14.7	28.7	15.8	33.0	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	0.4	0.9	1.0	1.2	1.8	5.3	6.6	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	1.2	2.9	3.0	2.9	4.0	8.3	10.3	Poultry
თევზი (დაკონსერვებული ჩათვლით)	0.2	0.3	0.6	1.4	2.9	7.3	9.7	Fish (including canned)
შუქსუქლებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.1	0.1	0.2	0.5	0.6	0.9	0.9	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესუქებული რძე, რძის ფხვნილი	0.3	0.2	0.3	3.6	3.5	3.2	4.2	Concentrated milk, milk powder
კარაჭი	0.2	0.3	0.6	1.9	2.1	2.6	1.2	Butter
კვერცხი (მილიონი ცალი)	0.7	0.4	0.7	1.9	1.2	2.4	0.7	Eggs (000 000 pieces)
მცენარეული ზეთი	0.8	0.7	0.8	5.5	7.5	7.2	14.1	Vegetable oil
მარგარინი	0.8	0.7	0.9	1.9	2.4	3.6	4.5	Margarine
ბოსტნეული	0.6	0.8	0.6	1.1	1.2	9.4	4.9	Vegetables
ხილი	0.7	0.9	1.0	2.8	1.3	3.5	3.7	Fruit

ექსპორტი (მილიონი აშშ დოლარი)
Exports (000 000 USD)

პროდუქტი	IV კვარტალი							Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	0.16	0.20	0.03	0.08	0.17	0.29	1.2	Wheat
შაქარი	0.74	4.86	9.53	7.83	6.44	3.20	7.5	Sugar
მცენარეული ზეთი	-	-	0.08	0.29	0.01	0.02	1.4	Vegetable oil
ბოსტნეული	0.16	0.20	0.03	0.08	0.17	0.29	0.2	Vegetables
ხილი	3.93	5.13	10.20	14.30	44.12	26.72	36.7	Fruit
მინერალური წყლები	2.90	3.89	4.93	6.80	8.88	3.31	6.7	Mineral waters
უალკოჰოლო სასმელები	0.64	0.92	3.19	3.52	4.47	6.18	2.6	Soft drinks
ღვინო	8.57	10.59	13.89	14.61	26.37	7.73	10.2	Wine
სპირტიანი სასმელები	1.66	2.45	4.92	5.79	8.92	7.97	19.2	Spirits

**სტატისტიკური ბიულეტენი:
სასურსათო უსაფრთხოების
მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში**

**STATISTICAL BULLETIN:
FOOD SECURITY
SITUATION
Trends in figures**

პასუხისმგებელი გამოშვებაზე
გიორგი კვინიკაძე

Responsible for the edition
Giorgi Kvinikadze

გამოშვებაზე მუშაობდნენ:

Following persons worked on the edition:

*ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს
სტატისტიკის დეპარტამენტიდან*

*From the Department of Statistics under Ministry of
Economic Development of Georgia*

გიორგი კვინიკაძე
ალექსანდრე არაბული
თამარ თათარაშვილი
ლია მდინარაძე
ნანა თანიაშვილი

George Kvinikadze
Alexander Arabuli
Tamar Tatarashvili
Lia Mdinardze
Nana Taniashvili

ტირაჟი
120 ეგზემპლარი

Circulation
120 copies

**შენიშვნებითა და წინადადებებით
გთხოვთ მოგვმართოთ შემდეგ მისამართზე:**
სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია,
პეკინის ქ. 4, თბილისი 0115, საქართველო
ტელ: (995 32) 36 72 10 500
(995 32) 36 72 10 502
ფაქსი: (995 32) 36 72 10 500
ელ.ფოსტა: gkvinikadze@statistics.gov.ge

**Your notes and suggestions are highly appreciated
Feel free to contact us at:**
Food Security Observatory, 4. Pekini Street,
Tbilisi 0115, Georgia
Phone: (995 32) 36 72 10 500
(995 32) 36 72 10 502
Fax: (995 32) 36 72 10 500
E-mail: gkvinikadze@statistics.gov.ge